

Rapport till kongressen – uppföljning av motionen

"ETT MER TECKENSPRÅKIGT RFSU"

Inledning

Till kongressen 2021 motionerade RFSU Örebro om att RFSU behöver utvecklas för att bli en organisation som är tillgänglig för alla, och att RFSU bör kommunicera med sina olika målgrupper på ett sätt som inte gör skillnad på hörande och teckenspråkiga. Genom att RFSU blir mer teckenspråkigt ges fler personer en chans att ta del av informationen på ett språk de behärskar, vilket är en förutsättning för att alla ska ha samma möjligheter och förutsättningar till att bestämma över sina egna kroppar, och samma möjligheter att kunna engagera sig och påverka RFSU.

På kongressen 2021 beslutades följande:

- Att RFSU genomför en nulägesanalys inom organisationen för att identifiera brister och kommer med åtgärder för att öka teckenspråkigheten i organisationen.
- Att arbeta för att RFSU:s kommunikation, såväl intern som extern, ska vara mer tillgänglig för teckenspråkiga personer.
- Att utbilda fler teckenspråkiga informatörer.
- Att i den mån det går säkerställa att teckenspråkstolk finns tillgängligt under föreläsningar, möten, sammankomster med mera.
- Att säkerställa möjligheterna för RFSU:s lokalföreningar att ansöka om ekonomiskt stöd från förbundskansliet för att bekosta teckenspråkstolk till föreläsningar, möten, sammankomster och liknande.

Förbundsstyrelsen gav förbundskansliet i uppdrag att se över RFSU:s kommunikation och verksamhet i linje med kongressens beslut. Uppdraget har delats mellan kommunikationsenheten och den nationella enheten, eftersom det spänner över båda enheternas verksamheter. I inlednings- och planeringsfasen har ansvariga på förbundskansliet haft direkt kontakt med motionärerna för att ta vara på deras stora kompetens om teckenspråkig kommunikation. Detta gav värdefulla inspel till det fortsatta arbetet. Några direkta konsekvenser av motionen är att idéprocessen gjordes tillgänglig på teckenspråk genom att översätta poddar¹ och att vi haft teckenspråkstolk vid större externa arrangemang, till exempel CSW66 (Commission on the Status of Women) i mars 2022 och Stockholm Pride 2022.

¹ <https://www.youtube.com/playlist?list=PLtObJKa3H4KzXMoJOb6dbrA60U7DX8XnN>

Nulägesanalys av kommunikation på webb och i sociala medier

De två första att-satserna handlar om RFSU:s externa kommunikation. Det första steget var att genomföra en nulägesanalys som med hjälp av målgruppen kunde ringa in förväntningar och behov. I analysen kom också förslag och rekommendationer på hur RFSU kan arbeta vidare med sin kommunikation i digitala kanaler baserat på det som framkommit i intervjuerna. Viktiga delar i analysen är:

- målgruppens behov, attityd och uppfattning kopplat till undertexter.
- en undersökning av hur teckenspråk erbjuds på andra organisationers webbplatser och i sociala medier och hur tillgängliga dessa är.
- att genom analysen få en ökad förståelse för den kontext målgruppen befinner sig i.
- identifiera goda exempel och att dra lärdom av dessa.

Metod

För att förstå och fånga in behov och förväntningar hos den teckenspråkiga målgruppen valdes en grupp respondenter ut som sedan intervjuades. Ett fokus under intervjuerna var att undersöka vilka digitala kanaler (informationssajter och sociala medier) som erbjuder teckenspråk på ett önskvärt sätt. Även attityder och önskemål kopplat till undertexter var viktiga att få mer information om. Detta för att också få en bild av vad som behöver förändras i RFSU:s kommunikationsarbete och för att få underlag till en hållbar strategi för RFSU att förhålla sig till i dessa frågor. Antal respondenter var fem personer i åldrarna 25–35 år, varav tre var teckenspråkiga och en person hörsel-skadad.

Nuläge

Här följer en sammanfattning av nulägesanalysen av RFSU:s huvudsakliga externa kommunikationskanaler, rfsu.se och sociala medier.

rfsu.se

Det finns i nuläget en god ambition hos kommunikationsenheten om att rfsu.se ska vara tillgänglig för alla oavsett funktionsvariation. Arbetet med att göra webbplatsen tillgänglig pågår hela tiden och vi strävar efter att följa riktlinjerna i WCAG (Web Content Accessibility Guidelines). Tillgänglighetsarbetet redovisas i en tillgänglighetsredogörelse och där går det att läsa mer om vad som gjorts och vad som återstår. Oavsett hur RFSU väljer att arbeta vidare med frågan om att bli mer teckenspråkigt, så är det viktigt att se över hur det arbetet ska bedrivas i relation till det övriga tillgänglighetsarbetet och det dagliga kommunikationsarbetet.

Sociala medier

Många inlägg på RFSU:s instagram har bilder med text men det saknas i nuläget helt teckenspråkig information på RFSU:s instagramkonto. Det finns videoinlägg med undertexter men i vissa videoinlägg där samtal förs mellan olika personer saknas undertexter, till exempel ett klipp från en nyhetssändning publicerad 28 september 2022 om aborträtten. Samma sak gäller ett inlägg publicerat 22 augusti 2022 med Hans Linde som uppmanar följare att delta i Hands off-kampanjen inför valet. Konsekvensen av det är att det blir svårt för hörselskadade och döva personer att ta del av denna information.

Anledningen till att alla filmer som publiceras inte är textade är huvudsakligen brist på tid och resurser samt avsaknad av rutiner. Att texta ett livesänt samtal mellan tre personer i en panel är tidskrävande. Det framgår också att det finns ett stort behov av att köpa in en videospelare vilket skulle underlätta arbetet med textning.

Flertalet respondenter säger att Instagram är den sociala medieplattform som är mest uppskattad och intressant. En respondent beskriver TikTok som ren underhållning och sammanfattar att kanalen nog är populär för att det är filmbaserat innehåll vilket fångar in användaren. Men nämner också att TikTok är en viktig kanal för unga under 20 år.

En hörselskadad respondent konstaterar att hen hoppar över inlägg som inte är textade i sociala medier-inlägg som inte är textade blir för denne person "mindre relevanta!".

Två respondenter svarar på frågan om hur bra de upplever att digitala kanaler är på att tillgodose deras behov av teckenspråk. Båda svarar att det räcker med text och konstaterar att det inte finns så mycket teckenspråk men det är okej med enbart text. En respondent påtalar att det hade varit mycket uppskattat att få poddar översatta till teckenspråk.

Undertexter ökar delaktigheten

Något som samtliga respondenter har starka åsikter om är frågan om deras behov kopplat till undertexter på videoklipp. Samtliga anser att undertexter borde vara ett minimikrav, likaså att poddar ska transkriberas. Flera återkommer till att högaktuell information behöver vara textad för att alla ska kunna ta del av den på lika villkor.

"RFSU la till exempel ut tre snabba frågor med partiledarna innan valet, men utan text"

"Sommar i P1 är tex en snackis - som döv står man utanför de samtalen. Den typen av samtalsämne måste man få ta del av"

Många respondenter säger att den information som är dagsaktuell borde översättas till teckenspråk. Det är ett önskemål att RFSU aktivt tar ställning genom att välja ut och översätta vissa områden som alla ska kunna ta del av. All information på webben

behöver dock inte översättas till teckenspråk. RFSU får gärna prioritera eller ta hjälp av en referensgrupp. En respondent föreslår att målgruppen kan hjälpa till mot ersättning och att översättning inte nödvändigtvis måste göras av en teckenspråkstolk. En teckenspråkig person skulle kunna läsa in sig och teckna. Dessa förslag är goda och är att rekommendera. Att samskapa och idégenerera lösningsförslag med sina användare är en uppskattad och väl etablerad designprocess som bidrar till att skapa användarupplevelser som målgrupperna garanterat kommer att uppskatta.

Teckenspråkig informatörsverksamhet

Motionens tredje att-sats handlar om att utbilda flera teckenspråkiga informatörer. En förutsättning för att få en långsiktigt hållbart teckenspråkig informatörsverksamhet inom RFSU är att det finns strukturer för hur verksamheten ska bedrivas och finansieras. Därför finns ett behov av att inte bara utbilda informatörer utan att också se över hur verksamheten kan drivas på sikt. Att utbilda fler teckenspråkiga informatörer är en viktig pusselbit i arbetet, men minst lika viktigt är att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar verksamhet. RFSU Stockholm, som har tidigare erfarenhet av att arbeta med teckenspråkig informatörsverksamhet, har därför ett pågående uppdrag att utreda detta.

Uppdraget innebär att

- utreda och ta fram ett förslag på hur en teckenspråkig informatörsverksamhet som når ut i hela landet skulle kunna organiseras inom RFSU
- att utreda hur en sådan verksamhet skulle kunna finansieras
- att utbilda teckenspråkiga informatörer.
- Uppdraget ska genomföras i samarbete med förbundskansliet och vara färdigt den 30 juni 2023.

Tillgång till teckenspråkstolkar

Motionens två sista att-satser handlar om tillgång till teckenspråkstolkar vid föreläsningar, möten och sammankomster. Större externa arrangemang som till exempel föreläsningar på Stockholm Pride och MR-dagarna har teckenspråkstolkats. Vid anmälan till större möten och andra sammankomster ställs rutinmässigt frågan om deltagarna har behov av anpassningar vad gäller tillgänglighet vilket till exempel innefattar tillgång till teckenspråkstolk. Inom ramen för projektet Min sexualitet min rätt som handlar om funktionsrätt och SRHR har det byggts upp kunskap om hur man skapar tillgängliga arrangemang. Denna kunskap kommer att tas vidare och spridas inom organisationen som en del av arbetet med att förbättra tillgängligheten i hela RFSU.

Lokalföreningarna kan idag, via aktivitetsbidraget, ansöka om att finansiera teckenspråkstolk till möten, föreläsningar och andra sammankomster. I det pågående arbetet med att se över riktlinjerna för aktivitetsbidraget kommer denna möjlighet att förtydligas.

I arbetet med att utforma RFSU:s nya kontor har särskild vikt lagts vid att studio och föreläsningrum (som kommer att användas för digitala föreläsningar och webinarium) ska vara väl anpassade för personer som använder teckenspråk. Detta arbete har skett i nära dialog med teckenspråkiga medarbetare på RFSU Stockholm.

Sammanfattning och arbetet framåt

Sammanfattningsvis har det, tack vare den motion som lades fram till kongressen 2021, tagits flera viktiga steg tagits för att göra RFSU till en mer teckenspråkig organisation. Det finns idag en tydligare bild av vad som krävs i RFSU:s externa kommunikation för att göra den mer tillgänglig för personer som pratar teckenspråk. Ett utvecklingsarbete för att etablera en långsiktigt hållbar teckenspråkig informatörsverksamhet, med en stabil finansiering, har inletts.

Samtidigt finns det flera viktiga steg som RFSU behöver ta för att i högre grad än idag vara en teckenspråkig organisation. RFSU behöver fortsätta arbetet med att öka tillgängligheten till teckenspråkig, undertextad och transkriberad kommunikation i den löpande verksamheten. Vi behöver också mer aktivt än idag kommunicera erbjudande om teckenspråksstöd vid större möten, träffar och föreläsningar. Möjligheten finns redan, men vi behöver bli bättre på att berätta om den. Det finns också behov av att utbilda icke-teckenspråkiga i organisationen om vad som är viktigt att tänka på när man använder tolk.

Det är också viktigt att det arbete som görs framöver utgår från de behov och önsningar som finns hos målgruppen. Därför behöver det finnas regelbunden kontakt med en referensgrupp som kan ge stöd och feedback samt komma med behovsprövade förslag. Arbetet med att etablera en sådan grupp kommer att ske under 2023. För RFSU är det angeläget att lära sig mer om vilka hinder som kan finnas när det gäller möjligheten att engagera sig i RFSU och vilka olika typer av stöd som kan utvecklas för att öka tillgängligheten ytterligare.